

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie XII./2017
Senát II

Nález:

spisová značka	II. ÚS 139/2017
populárny názov	Senát zložený zo zákonných sudcov
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	24.10.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 1 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 38 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Za senát zložený zo zákonných sudcov možno považovať len senát zložený zo sudcov príslušného súdu, ktorí podľa rozvrhu práce tvorili tento senát v čase pridelenia veci. Ústavnej zásade neodňateľnosti zákonného sudcu, ktorá vyplýva zo základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, však nezodpovedá prípad, ak sa zákonní sudcovia nezúčastnia na prerokovaní a rozhodovaní súdu vo veci bez splnenia zákonných predpokladov na ich nahradenie. V prípade, ak pôvodné rozhodnutie najvyššieho súdu o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku bolo zrušené z dôvodu porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v dôsledku nezákonného zloženia príslušného senátu, musí byť vec opätovne pridelená tomuto senátu, avšak v jeho zákonom zložení.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia boli rozsudkom špecializovaného trestného súdu z 25. septembra 2012 uznaní za vinných z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) formou účasti v prvom rade) a z obzvlášť závažného zločinu úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1 a 2 písm. c), e) a f) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. c) a § 140 písm. a) Trestného zákona spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona (sťažovateľ v druhom rade), za čo sťažovateľovi v prvom rade bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 22 rokov so zaradením pre jeho výkon do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia a uložený ochranný dohľad na dobu 3 rokov a sťažovateľovi v druhom rade bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom strázenia a zároveň aj ochranný dohľad v trvaní troch rokov. Proti rozsudku špecializovaného trestného súdu podali sťažovatelia, ako aj prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky odvolania, o ktorých rozhodol najvyšší súd ako odvolací súd uznesením sp. zn. 1 To 10/2012 z 3. apríla 2013 tak, že ich zamietol. Proti uzneseniu najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu podali sťažovatelia dovolanie,

	<p>o ktorom rozhodol najvyšší súd ako súd dovolací uznesením sp. zn. 1 TdoV 15/2013 z 25. júna 2014 (ďalej len „uznesenie z 25. júna 2014“) tak, že dovolanie podľa § 382 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) odmietol.</p> <p>Uznesenie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu z 25. júna 2014 na základe sťažnosti podanej sťažovateľom v prvom rade ústavný súd zrušil nálezom sp. zn. III. ÚS 62/2015 z 2. júna 2015. V označenom náleze vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa v prvom rade na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným uznesením najvyššieho súdu z 25. júna 2014. Vo zvyšnej časti ústavný súd sťažnosti sťažovateľa v prvom rade nevyhovel (pozri bod 4 výroku označeného nálezu). Po zrušení uznesenia najvyššieho súdu z 25. júna 2014 ústavným súdom rozhodol najvyšší súd ako dovolací súd opätovne o dovolaniach sťažovateľov tak, že dovolania napadnutým uznesením sp. zn. 1 TdoV 7/2015 zo 4. augusta 2015 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na zákonného sudcu garantovaného čl. 48 ods. 1 ústavy, čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj práva garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.</p> <p>Prvoradým účelom základného práva na zákonného sudcu vyplývajúceho z čl. 48 ods. 1 ústavy je zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový. Toto základné právo je konkretizované v procesných kódexoch pre posudzovaný prípad v Trestnom poriadku a v predpisoch upravujúcich organizáciu súdnictva a postavenie sudcov.</p> <p>K týmto kritériám treba priradiť v prvom rade vecnú, funkčnú a miestnu príslušnosť súdov. Potom nasleduje obsadenie súdu, ktoré je v procesných poriadkoch a v zákone č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) vymedzené od samosudcu až po rozmanité rozhodovacie útvary (senáty) zložené z troch a viacerých sudcov. Na to nadväzuje zásada pridelovania vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý určuje zákon (IV. ÚS 116/2011).</p> <p>Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu zjavne vyplýva, že za zákonného sudcu treba považovať sudcu, ktorý spĺňa zákonom určené predpoklady na výkon sudcovskej funkcie, bol natrvalo alebo dočasne pridelený na výkon funkcie k určitému súdu, jeho funkcia nezanikla a bol určený na prejednanie konkrétnej veci v súlade s rozvrhom práce súdu (III. ÚS 116/06).</p> <p>Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) týkajúcej sa práv zaručených čl. 6 ods. 1 dohovoru vyplýva, že zákonnosť súdu musí byť okrem iného založená na jeho zložení. Súd zriadený zákonom musí byť teda obsadený zákonným spôsobom (napr. rozsudok ESLP vo veci <i>Buscarini v. San Marino</i> zo 4. 5. 2000). V každom jednotlivom prípade musia byť aplikované jasné pravidlá a existovať jasné záruky, ktoré zaisťujú objektivitu a transparentnosť a vylúčia akýkoľvek náznak svojvôle pri pridelovaní jednotlivých vecí sudcom (napr. rozsudok <i>DMD Group, a. s., proti Slovensku</i> z 5. 10. 2010).</p> <p>Úlohou ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnostiach sťažovateľov je posúdiť, či v dovolacom konaní v ich trestnej veci vedenej najvyšším súdom pod sp. zn. 1 TdoV 7/2015 rozhodoval senát najvyššieho súdu v zákonom zložení.</p> <p>Pre posúdenie ústavnej akceptovateľnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu bola zásadnou skutočnosť, že v trestnej veci sťažovateľov už v minulosti najvyšší súd v rámci dovolacieho konania rozhodoval v identickom zložení senátu, ktorý tvorili sudca JUDr. Štefan Michálik ako predseda senátu a sudcovia JUDr. Daniel Hudák, JUDr. Viliam Dohňanský, JUDr. Peter Szabo a JUDr. Peter Hatala ako členovia senátu, a to v konaní vedenom pod sp. zn. 1 TdoV 15/2013, ktoré vyústilo do uznesenia z 25. júna 2014. Označené uznesenie najvyššieho súdu ústavný súd nálezom sp. zn. III. ÚS 62/2015 z 2. júna 2015 zrušil práve z dôvodu porušenia základného práva sťažovateľov na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 38 ods. 1</p>

listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Zo spisu najvyššieho súdu sp. zn. 1 TdoV 7/2015 ústavný súd zistil, že 6. júla 2015 predseda senátu JUDr. Štefan Michálik adresoval elektronickej podateľni pokyn v nasledujúcom znení: „Na podklade Nálezu Ústavného súdu z 2. júna 20105, sp. zn. III. ÚS 62/2015 zapíš do senátu 1 TdoV.“.

Elektronická podateľňa vydala 6. júla 2015 potvrdenie o tom, že najvyšší súd prijal 6. júla 2015 návrh na začatie konania v právnej veci Ladislav Vasaráb a spol. a vec bola pridelená na rozhodnutie senátu tunajšieho súdu 1 TdoV.

Podľa rozvrhu práce na rok 2015 v znení opatrenia č. 1 zo 14. januára 2015, opatrenia č. 2 z 12. februára 2013, opatrenia č. 3 z 12. marca 2015, opatrenia č. 4 z 31. marca 2015, opatrenia č. 5 zo 16. apríla 2015, opatrenia č. 6 z 29. apríla 2015, opatrenia č. 7 z 27. mája 2015 a opatrenia č. 8 z 19. júna 2015 bolo zloženie senátu 1 TdoV takéto:

- 1/ JUDr. Libor Duľa – predseda senátu,
- 2/ JUDr. Štefan Michálik – predseda senátu,
- 3/ JUDr. Peter Krajčovič – stály člen senátu/predseda senátu,
- 4/ JUDr. Martin Piovartsy – stály člen senátu/predseda senátu,
- 5/ JUDr. Daniel Hudák – stály člen senátu/predseda senátu,
- 6/ JUDr. Viliam Dohňanský – náhradný člen senátu,
- 7/ JUDr. Pavol Farkaš – náhradný člen senátu,
- 8/ JUDr. Peter Szabo – náhradný člen senátu,
- 9/ JUDr. Peter Hatala – náhradný člen senátu a
- 10/ JUDr. Juraj Kliment – náhradný člen senátu.

Podľa poznámky č. 1 k osobitnej časti rozvrhu práce upravujúcej zloženie senátov trestnoprávneho kolégia, ak došlo k vylúčeniu predsedu senátu alebo člena senátu TdoV alebo ak je senát TdoV z rôznych dôvodov neúplný, doplnenie senátu vykoná riadiaci predseda senátu výberom spomedzi náhradných členov senátu podľa poradia, v akom sú v prehľade o zložení senátu uvedení. Ak nie je možné takto senát doplniť, postupuje sa podľa všeobecnej časti rozvrhu práce.

Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu dovolacieho súdu vydal senát 1 TdoV v zložení JUDr. Štefan Michálik – predseda senátu a členovia senátu JUDr. Daniel Hudák, JUDr. Viliam Dohňanský, JUDr. Peter Szabo a JUDr. Peter Hatala. Z uvedeného vyplýva, že okrem predsedu senátu JUDr. Michálika a člena senátu JUDr. Hudáka bol senát tvorený náhradnými členmi senátu.

Ústavný súd v náleze sp. zn. III. ÚS 62/2015 z 2. júna 2015 vyslovil, že v prípade rozhodovania o mimoriadnych opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam najvyššieho súdu majú senát tvoriť prví piati sudcovia v poradí, ako sú tam uvedení, teda inými slovami, predseda senátu a stáli členovia senátu, a nie náhradníci. Keďže v čase prvého rozhodovania (uznesenie sp. zn. 1 TdoV 15/2013 z 25. júna 2014) o dovolaní sťažovateľov boli stálymi členmi senátu 1 TdoV okrem JUDr. Milana Lipovského aj sudcovia JUDr. Štefan Michálik, JUDr. Peter Krajčovič, JUDr. Piovartsy a JUDr. Daniel Hudák, ústavný súd konštatoval, že nie je zrejmé, „z akých dôvodov boli pri rozhodovaní senátu nahradení aj ďalší stáli členovia senátu, t. j. JUDr. Krajčovič a JUDr. Piovartsy“.

Z nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 62/2015 z 2. júna 2015 je teda zreteľne čitateľný právny záver ústavného súdu, v zmysle ktorého treba za zákonných sudcov považovať stálych členov senátu v poradí, ako sú v rozvrhu práce uvedení. Namiesto stálych členov senátu môžu v senáte zasadať aj náhradní členovia senátu, avšak len v prípadoch, v ktorých sú stáli členovia senátu vo veci vylúčení zo zákonného dôvodu (§ 31 a nasl. Trestného poriadku) alebo z iných dôležitých dôvodov (napríklad z dôvodu neprítomnosti sudcu na pracovisku pre jeho práceneschopnosť alebo z dôvodu náhlej prekážky brániacej sudcovi vykonávať jednotlivé úkony alebo podieľať sa na rozhodovaní súdu).

Vo vyjadreniach najvyššieho súdu k sťažnostiam sťažovateľov sa neuvádza, že v preskúmvanej veci boli niektorí zo stálych členov senátu 1 TdoV z rozhodovania o dovolaní sťažovateľov bol vylúčení a že existoval dôvod na to, aby namiesto nich rozhodovali niektorí z náhradných členov senátu.

Predseda senátu vo vyjadrení zo 16. februára 2016 argumentuje odkazom na čl. II ods. 4 rozvrhu práce na rok 2015 (aj keď ho explicitne neuvádza, pozn.), podľa ktorého veci, ktoré boli opätovne predložené najvyššiemu súdu po tom, čo najvyšší súd už konal vo veci samej a rozhodol o riadnom alebo mimoriadnom

	<p>opravnom prostriedku, sa po lustrácii pridelia senátu, ktorý vo veci samej rozhodoval naposledy, a to aj v prípade, ak je nápad vecí do senátu zastavený; ak takého senátu pre zmenu v organizácii práce niet alebo do senátu nie je väčšina jeho naposledy vo veci rozhodujúcich členov, vec sa prideli náhodným výberom podľa odseku 1. Za senát, ktorý vo veci rozhodoval naposledy, sa považuje aj senát označený v osobitnej časti iným poradovým číslom, ak je do tohto senátu zaradená väčšina naposledy vo veci rozhodujúcich sudcov.</p> <p>Vo vzťahu k tejto argumentácii najvyššieho súdu ústavný súd poznamenáva, že je celkom nepochybné, že vec mala byť opätovne pridelená senátu 1 TdoV, ktorému bola pridelená aj pôvodne. Pridelenie veci opätovne predloženej najvyššiemu súdu po tom, čo najvyšší súd už konal vo veci samej a rozhodol o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku senátu (v zložení, v ktorom senát vo veci samej rozhodoval naposledy, pozn.), prichádza ale logicky do úvahy len v prípade, ak dôvody, pre ktoré bolo pôvodné rozhodnutie najvyššieho súdu o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku zrušené, nespočívali v neprípustnom zásahu do základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. Inými slovami, v prípade, ak pôvodné rozhodnutie najvyššieho súdu o riadnom alebo mimoriadnom opravnom prostriedku bolo zrušené z dôvodu porušenia základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy v dôsledku nezákonného zloženia príslušného senátu, musí byť vec opätovne pridelená tomuto senátu (v danom prípade 1 TdoV), avšak v jeho zákonnom zložení.</p> <p>Na tomto základe ústavný súd musí opätovne konštatovať, že najvyšší súd vo svojom vyjadrení nevysvetlil (a nevyplýva to ani z obsahu jeho spisu), z akých dôvodov boli pri rozhodovaní senátu nahradení stáli členovia senátu, t. j. JUDr. Libor Duľa, JUDr. Peter Krajčovič a JUDr. Martin Piovartsy.</p> <p>V okolnostiach predloženej veci dospel ústavný súd k záveru, že opatrením predsedu senátu najvyššieho súdu došlo k určaniu konkrétnych sudcov rozhodujúcich v senáte spôsobom nerešpektujúcim vopred ustanovené pravidlá pre jeho zloženie. Vo veciach sťažovateľov tak konal a rozhodoval senát najvyššieho súdu v zložení, ktorý podľa názoru ústavného súdu nezodpovedal požiadavkám kladeným zákonom o sudcoch na zákonného sudcu (zákonných sudcov), a tak ani ústavným požiadavkám vyvoditeľným z čl. 48 ods. 1 ústavy, resp. čl. 38 ods. 1 listiny, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedený postup najvyššieho súdu bol tak v rozpore so zásadou pridelovania vecí sudcom podľa vopred daných pravidiel určených v rozvrhu práce, ktorých účelom je vylúčiť svojvoľný a účelový výber sudcov.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodol ústavný súd tak, že: <u>Základné právo sťažovateľov na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na prerokovanie veci nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 TdoV 7/2015 a jeho uznesením zo 4. augusta 2015 porušené boli.</u> <u>Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 TdoV 7/2015 zo 4. augusta 2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.</u> <u>Sťažovateľom priznal náhradu trov konania.</u></p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov	ÚS SR: I. ÚS 239/04, IV. ÚS 257/07, IV. ÚS 345/09, III. ÚS 212/2011, IV. ÚS 116/2011 ESLP: Buscarini v. San Marino zo 4. 5. 2000, DMD Group, a. s., proti Slovensku z 5. 10. 2010
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	sudca-zákonný súd-senát súd-rozvrh práce

spisová značka	II. ÚS 196/2017
populárny názov	Procesná zodpovednosť účastníkov za výber právnych prostriedkov
sudca spravodajca	Ladislav Orosz
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a	Nález - Nález

spôsob vybavenia	
dátum rozhodnutia	10.11.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ak sťažovatelia v konaní o individuálnej sťažnosti pred ústavným súdom disponujú inými právnymi prostriedkami na dosiahnutie účelu ochrany svojho vlastníckeho práva (napr. oprava chyby v katastrálnom operáte a v prípade sporu vlastnícka žaloba o určenie priebehu hraníc pozemkov, pozn.), v zmysle zásady „bdeľmu patrí právo“ musia znášať svoju procesnú zodpovednosť za výber (ne)vhodných právnych nástrojov. V konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci sťažovatelia nezvolili vhodné právne prostriedky ochrany svojho vlastníckeho práva, keďže tejto ochrany sa nemožno efektívne domáhať v rámci konania o povolení užívania stavby vedeného stavebným úradom, ako ani v súdnom konaní o preskúmanie zákonnosti kolaudačného rozhodnutia stavebného úradu.
skutkový stav a základné fakty	Krajský súd napadnutým uznesením zastavil konanie o preskúmanie sťažovateľmi napadnutého kolaudačného rozhodnutia správneho orgánu podľa v tom čase platného a účinného § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku s odôvodnením, že žalobcovia (sťažovatelia) neboli účastníkmi kolaudačného konania a žalovaná s nimi ako s účastníkmi kolaudačného konania ani nemala konať, a preto nie sú oprávnenými osobami na podanie žaloby. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podali sťažovatelia odvolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol napadnutým uznesením sp. zn. 6 Sžo 140/2015 z 24. augusta 2016 tak, že rozsudok krajského súdu č. k. 7 S 101/2014-95 zo 7. mája 2015 v spojení s opravným uznesením krajského súdu č. k. 7 S 101/2014-103 z 15. júna 2015 potvrdil.
z odôvodnenia	Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah a predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011). Preto v danej veci rozhodoval ústavný súd o porušení tých práv, ktorých vyslovenia sa sťažovatelia domáhali v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti. Tvrdenie o porušení iných ustanovení ústavy (konkrétne základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy priamo označeného v texte sťažnosti, prípadne podľa obsahu vyvoditeľné porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy), ktoré sťažovatelia uvádzajú v texte sťažnosti mimo petitu, je v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť argumentácie sťažovateľov (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07). S poukazom na uvedené ústavný súd považuje za záväzne vymedzený predmet súdneho prieskumu zlučiteľnosť účinkov napádaných uznesení správnych súdov so základným právom sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. v rozsahu uvedenom v petite sťažnosti. Namietané porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy, prípadne podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v zmysle svojej ustálenej rozhodovacej praxe považoval len za súčasť sťažnostnej argumentácie. Ústavný súd v prvom rade pripomína svoj ustálený právny názor, v zmysle ktorého postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom (procesnými a hmotnoprávnymi predpismi konania) nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00). Predmetom konania vymedzeným petitom sťažnosti sťažovateľov je posúdenie, či napadnutými uzneseniami krajského súdu a najvyššieho súdu bolo porušené základné právo sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V súvislosti s tým, že sťažnosť smeruje proti procesnému rozhodnutiu správneho súdu o zastavení konania o správnej žalobe (a proti jeho

potvrdeniu odvolacím súdom) z dôvodu jej podania neoprávnenými osobami, ústavný súd nespúšťa zo zreteľa špecifiká konania pred správny súdom, kde predmetom súdneho prieskumu je konkrétny individuálny správny akt a zákonnosť procesného postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Argumentácia sťažovateľov vzťahujúca sa k predchádzajúcemu spojenému územnému a stavebnému konaniu o povolení stavby (kde boli ich námietky zohľadnené, pozn.) nie je vo veci preskúmania rozhodnutia vydaného v (inom) kolaudačnom konaní (o povolení užívania stavby jej vlastníkom, pozn.) právne relevantná.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na znenie § 59 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý upravuje okruh účastníkov stavebného povoloacieho konania [pod písm. b) sú nimi aj „osoby, ktoré majú vlastnícke alebo iné práva k pozemkom a stavbám na nich vrátane susediacich pozemkov a stavieb, ak ich vlastnícke alebo iné práva k týmto pozemkom a stavbám môžu byť stavebným povolením priamo dotknuté“], ktorý je svojou dikciou odlišný od § 78 ods. 1 stavebného zákona, ktorý stanovuje okruh účastníkov kolaudačného konania užšie („Účastníkmi kolaudačného konania sú stavebník, vlastník stavby, ak nie je stavebníkom a vlastníkom pozemku, na ktorom je stavba umiestnená.“). Na základe uvedeného nemožno bez ďalšieho odvádzať procesné postavenie účastníka kolaudačného konania od prípadnej skoršej účasti v konaní o povolenie stavby, kde majú status účastníka konania aj osoby z titulu vlastníctva susedného pozemku. Navyše, stavba bolo povoloaná ako prestavba a prístavba už existujúcej, a to na pozemku vo vlastníctve stavebníka (par. č. 345, 346 a 349), nie vo vlastníctve sťažovateľov (parc. č. 344), čiže sťažovateľom nesvedčí status účastníka kolaudačného konania ani z titulu vlastníctva pozemku, na ktorom je stavba umiestnená, ako to správne vyhodnotili všeobecné súdy v rámci správneho súdnictva.

Zároveň je potrebné podotknúť, že ak sťažovatelia tvrdia, že stavba bola realizovaná aj na pozemku v ich vlastníctve, pričom podľa administratívneho spisu je stavba povolená a realizovaná výlučne na pozemku vo vlastníctve stavebníka, nesú dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu svojho vlastníctva k tej časti pozemku par. č. 345, 346 a 349, na ktorej bola stavba realizovaná. V konaní pred všeobecnými súdmi nepreukázané tvrdenie sťažovateľov o tom, že stavba bola v rozpore so stavebným povolením v skutočnosti realizovaná čiastočne na ich pozemku, je v rozpore s vykonaným dôkazom (záznam Slovenskej stavebnej inšpekcie, Inšpektorátu Košice z 28. apríla 2011 o ohliadke na mieste stavby vykonanej za účasti sťažovateľov, pozn.) a nie je podporené žiadnym relevantným dôkazom ani v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd tiež podotýka, že sťažovatelia v sťažnosti síce poukazujú na vytyčovací náčrt na vytýčenie hranice medzi parcelami č. 344, 346, a 345 vypracovaný Ing. J. Č. 20. januára 2011, avšak k sťažnosti jeho obsah nepripojili (prílohu tvorí len popisná úvodná strana – príloha A/22 k sťažnosti, pozn.).

Z dostupných informácií možno tvrdiť, že právny stav zakreslený v katastrálnom operáte sa líši od stavu faktického v teréne. Správny súd, ako ani správny orgán – stavebný úrad však nie sú kompetentnými orgánmi na jeho zosúladenie, najmä pre nedostatok právomoci stavebného úradu rozhodovať o vlastníckom práve, resp. priebehu hraníc pozemkov, ktoré spadá výlučne do právomoci všeobecného súdu a zároveň ani správny súd nedisponuje touto kompetenciou, pretože v správnom súdnictve preskúmava postup správneho orgánu z hľadiska jeho súladu (okrem iného) s kompetenciami vyhradenými pre príslušný správny orgán. Inými slovami, ak by sa stavebný úrad pokúsil sťažovateľmi požadovaným spôsobom zohľadniť iný ako právne fixovaný priebeh hraníc pozemkov, prekročil by rozsah svojich zákonom ustanovených právomocí, čo by bolo nevyhnutné zohľadniť pri prieskume takéhoto rozhodnutia správnym súdom.

Pokiaľ sa sťažovatelia domáhajú aplikácie § 78 ods. 2 stavebného zákona (vo vyjadrení adresovanom ústavnému súdu z 29. septembra 2017), a teda že stavebný úrad nepostupoval správne, keď nespojil kolaudačné konanie s konaním o zmene stavby, je potrebné poukázať na to, že túto námietku nemožno právne účinným spôsobom uplatniť až v konaní pred ústavným súdom, pretože sa mohla a mala uplatniť už v konaní pred správnym orgánom. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína svoj ustálený právny názor, podľa ktorého ak

	sťažovateľ uplatní určitú námietku až v konaní pred ústavným súdom, hoci ju mohol predtým uplatniť v konaní pred iným orgánom verejnej moci, nemožno uznať, že splnil podmienky na vyčerpanie všetkých právnych prostriedkov nápravy v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti (resp. jej časti) ako neprípustnej. Vzhľadom na vyššie uvedené rozhodol ústavný súd tak, že: <u>Sťažnosti sťažovateľov nevyhoveli.</u>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	ÚS SR: III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07, IV. ÚS 100/07, IV. ÚS 284/08
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	správne konanie-účastník v správnom konaní správne súdnictvo-rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov konanie-zastavenie

spisová značka	II. ÚS 285/2017
populárny názov	Dôveryhodnosť svedkov a dokazovanie v dovolacom konaní
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	12.10.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 2 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 47 ods. 3 Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 ústavný zákon č. 23/1991 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd čl. 36 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Pri posudzovaní výpovedí bývalých príslušníkov Štátnej bezpečnosti boli konajúce súdy bezpodmienečne povinné úplne a vyčerpávajúco vo svojich rozhodnutiach odôvodniť, z akých dôvodov považujú týchto svedkov za dôveryhodných a ich výpovede za pravdivé a dôveryhodné. Osobitne boli oba konajúce súdy povinné dôsledne sa vyrovnat' prima facie s otázkou, prečo považuje svedkov za dôveryhodných práve pri ich výpovedi pred súdom, keď celý obsah ich výpovede naznačuje, že pri zakladaní a vedení zväzku žalobcu konali v rozpore so svojimi povinnosťami príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a v rozpore s vnútornými riadiacimi aktmi. Dovolacie konanie má prieskumnú povahu, so zreteľom na ktorú v dovolaní nemožno uplatniť také „nové“ skutočnosti alebo dôkazy vo veci samej, ktoré pri rozhodovaní nemali možnosť vziať na zreteľ už súdy nižších stupňov. Pred dovolacím súdom je dokazovanie v zásade vylúčené, okrem preukazovanie včasnosti a prípustnosti dovolania.
skutkový stav a základné fakty	Okresný súd rozsudkom č. k. 16 C 9/2012-440 z 26. júna 2014, spolu s výrokom o tom, že žalobca Ing. A. B. je neoprávnene evidovaný v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti ako agent, sťažovateľovi ako žalovanému uložil povinnosť uverejniť výrok tohto rozsudku na svojej internetovej stránke do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a napokon mu uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi k rukám jeho právneho zástupcu náhradu trov konania v sume 66 € a trov právneho zastúpenia v sume 646,71 €, do troch dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Okresný súd rozhodoval na základe posúdenia rôznych dobových dokumentov a výsluchu svedkov – bývalých dôstojníkov ŠtB, pričom pri rozhodovaní vychádzal z právneho názoru, podľa ktorého v predmetnej veci dôkazné bremeno ležalo hlavne na sťažovateľovi ako žalovanej strane, pretože žalobca nemôže preukázať negatívne tvrdenie, že nebol spolupracovníkom ŠtB. Krajský súd na odvolanie sťažovateľa na neverejnom zasadnutí rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Najvyšší súd dovolanie podané sťažovateľom pre vady nedostatku právomoci a odňatia možnosti konať pred

	<p>súdom a limine odmietol, avšak v rámci dovolacieho konania pozbavil (spätne) troch svedkov, dôstojníkov ŠtB mlčanlivosti.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>K namietanému porušeniu práv sťažovateľa postupom a napadnutým rozsudkom krajského súdu</p> <p>Sťažovateľ vyčíta krajskému súdu predovšetkým to, že (i) rozhodol o podanom odvolaní bez nariadenia verejného pojednávania napriek tomu, že podľa mienky sťažovateľa existoval dôležitý verejný záujem, (ii) neodstránil pochybenie prvostupňového súdu, ktorý vypočul svedkov bez toho, aby ich oslobodil od povinnosti zachovať mlčanlivosť a napokon, že (iii) napadnutý rozsudok je založený na výpovedi nedôveryhodných svedkov.</p> <p>Ústavný súd k dokazovaniu v civilnom súdnom konaní v súvislosti s nezákonnými dôkazmi konštatuje, že k zásahu do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie môže dôjsť aj vtedy, ak všeobecný súd vykoná nezákonný (príp. nezákonne získaný) dôkaz, ktorý má vplyv na ustálenie skutkového a právneho stavu v takom rozsahu, že sa stane podkladom (súčasťou podkladov) pre rozhodnutie súdu vo veci samej.</p> <p>Zo skutkového a právneho stavu v sťažovateľovej veci je zrejmé, že výpovede svedkov Ing. J. Š., JUDr. F. H. a A. K. sa stali súčasťou (dôležitých) podkladov pre rozhodnutia všeobecných súdov všetkých inšancií. Uvedení svedkovia viazaní mlčanlivosťou mali byť podľa názoru ústavného súdu oslobodení od povinnosti mlčanlivosti v súlade s § 124 OSP (účinného v čase realizácie ich výsluchov pred okresným súdom) v spojení s § 80 ods. 3 zákona o Policajnom zbore už v konaní pred okresným súdom, t. j. pred ich vypočutím, resp. pred ich svedeckou výpoveďou.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu išlo o také závažné pochybenie okresného súdu, na ktoré bol krajský súd v odvolacom konaní povinný reagovať a uvedené pochybenie okresného súdu odstrániť. Krajský súd však v napadnutom rozsudku prihliadal na svedecké výpovede týchto svedkov s tým, že ich výpovede vzal do úvahy pri prerokovávaní odvolania a pochybenie okresného súdu neodstránil a ani na neho žiadnym spôsobom nereagoval, čím sa dopustil ústavne neakceptovateľného pochybenia. Uvedení svedkovia teda neboli oslobodení od povinnosti mlčanlivosti ani v konaní pred odvolacím krajským súdom.</p> <p>Štátna bezpečnosť sa v období neslobody aktívne podieľala na presadzovaní komunistického režimu, ktorý aj v zmysle (preambuly) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému (ďalej len „zákon o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému“)</p> <p>„... nedával občanom možnosť slobodne vyjadriť politickú vôľu, nútil ich verejne vyhlasovať svoj súhlas aj s tým, čo považovali za klamstvo a za zločin, a to prenasledovaním alebo hrozbou perzekúcie voči nim samotným i rodinám a blízkym,</p> <p>porušoval základné princípy demokratického právneho štátu, medzinárodné zmluvy aj svoje vlastné zákony,</p> <p>zneužíval na prenasledovanie občanov mocenské nástroje, a to najmä... na dosiahnutie svojich cieľov neváhal páchať zločiny, umožňoval ich beztretné páchanie a poskytoval neoprávnené výhody a ochranu tým, ktorí sa na zločinoch a perzekúciách podieľali...“.</p> <p>Pokiaľ okresný súd a krajský súd chceli vychádzať pri rozhodovaní o sťažovateľovej veci aj z výpovedí svedkov Ing. J. Š., JUDr. F. H. a A. K. ako bývalých príslušníkov Štátnej bezpečnosti, boli tieto súdy bezpodmienečne povinné úplne a vyčerpávajúco vo svojich rozhodnutiach odôvodniť, z akých dôvodov považujú týchto svedkov za dôveryhodných a ich výpovede za pravdivé a dôveryhodné. Osobitne boli oba konajúce súdy povinné dôsledne sa vyrovnáť prima facie s otázkou, prečo považuje svedkov za dôveryhodných práve pri ich výpovedi pred súdom, keď celý obsah ich výpovede naznačuje, že pri zakladaní a vedení zväzku žalobcu konali v rozpore so svojimi povinnosťami príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a v rozpore s vnútornými riadiacimi aktmi. Takisto si okresný súd ani krajský súd nepoložili elementárnu otázku, prečo a dokedy títo svedkovia zotrvali v služobnom pomere, v ktorom boli (podľa vlastných tvrdení) nútení svojimi nadriadenými k takémuto porušovaniu ich povinností, prípadne komu tento nátlak zo strany svojich nadriadených hlásili, a ak nehlásili, prečo. Dokazovanie nemôže vyznieť presvedčivo, ak</p>

v rozpore s verifikovanými historickými skúsenosťami z doby neslobody z neho vyplýva v podstate záver, podľa ktorého činnosť bývalej ŠtB týkajúca sa záznamov o spolupráci s rôznymi občanmi akoby nebola v napätí so slobodou jednotlivcov a ŠtB akoby nebola organizáciou zameranou na udržiavanie „bezpečnosti“ totalitného štátu.

Dôvody, ktoré k dôveryhodnosti svedkov Ing. J. Š., JUDr. F. H. a A. K. uviedol okresný súd a s ktorými sa stotožnil i krajský súd vo svojom napadnutom rozsudku, ústavný súd považuje za absolútne nepostačujúce a arbitrárne, pričom pri absencii riadneho zdôvodnenia dôveryhodnosti týchto svedkov sa v zmysle už uvedeného nemožno stotožniť s tým, že princípy spravodlivého procesu boli v preskúmvanej veci zachované.

K namietanému porušeniu práv sťažovateľa postupom a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Jedna z kľúčových námietok sťažovateľa smeruje k tomu, že najvyšší súd neprípustne zasiahol do skutkového stavu v dovolacom konaní tým, že vykonal v rámci dovolacieho konania dokazovanie a sťažovateľ nemal možnosť zaujať k vykonanému dôkazu svoje stanovisko.

V napadnutom uznesení sa uvádza, že najvyšší súd listom zo 7. novembra 2016 požiadal najvyšší súd ministerstvo vnútra o dodatočné oslobodenie od povinnosti mlčanlivosti svedkov Ing. J. Š., JUDr. F. H. a A. K. podľa § 80 ods. 3 zákona o Policajnom zbore. V nadväznosti na túto žiadosť minister vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „minister vnútra“) 2. januára 2017 rozhodol podľa § 80 ods. 3 zákona o Policajnom zbore o oslobodení od povinnosti mlčanlivosti svedkov Ing. J. Š., JUDr. F. H. a A. K. Oslobodenie od povinnosti mlčanlivosti vydal minister vnútra pre účely konania a po celú dobu konania a poznamenal, že ním nie je dotknutá povinnosť mlčanlivosti oprávnených osôb o utajovaných skutočnostiach podľa § 38 zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Ústavný súd konštatuje, že v dovolacom konaní sa dokazovanie nevykonáva (§ 243a ods. 2 OSP, § 442 CSP), dovolacie konanie má prieskumnú povahu, so zreteľom na ktorú v dovolaní nemožno uplatniť také „nové“ skutočnosti alebo dôkazy vo veci samej, ktoré pri rozhodovaní nemali možnosť vziať na zreteľ už súdy nižších stupňov; pri posudzovaní prípustnosti dovolania sú bez významu okolnosti, ktoré nastali až po právoplatnom skončení konania. Najvyšší súd vo veci sťažovateľa však vykonal dokazovanie, keďže požiadal ministra vnútra o oslobodenie od povinnosti mlčanlivosti svedkov a následne sa oboznámil s obsahom rozhodnutia ministra vnútra o oslobodení od povinnosti mlčanlivosti konkrétnych svedkov. Na základe takto vykonaného dokazovania následne najvyšší súd rozhodol v neprospech sťažovateľa, t. j. aj na tomto dokazovaní založil svoje napadnuté uznesenie. Týmto nezákonným postupom v dovolacom konaní najvyšší súd nevytvoril podmienky pre spravodlivé rozhodovanie vo veci, pričom toto jeho pochybenie je tak závažné, že dosahuje intenzitu porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd tiež konštatuje, že rovnako neboli postupom najvyššieho súdu zachované garancie práva na prerokovanie veci v prítomnosti sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, keďže najvyšší súd rozhodoval na neverejnom zasadnutí a vykonaným dokazovaním oboznámením sa s rozhodnutím ministra vnútra o oslobodení od povinnosti mlčanlivosti svedkov „reparoval“ skutkový stav veci, ktorý bol ustálený na súdoch nižšej inštancie, v konaní pred ktorými by sťažovateľ mal možnosť toto právo efektívne realizovať, zvlášť v konaní pred okresným súdom v rámci ústneho pojednávania. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na § 122 OSP, ale aj § 188 CSP, v zmysle ktorých sa dokazovanie vykonáva zásadne na pojednávaní; mimo pojednávania je možné vykonať ho výnimočne, strany však majú právo byť prítomné pri jeho vykonávaní. Po rozhodnutí najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu navyše sťažovateľ už nemal možnosť toto právo efektívne realizovať v žiadnej neskoršej etape alebo inštancii súdneho konania. Námietky sťažovateľa, že svedkovia mohli vypovedať inak (širšie), ak by vedeli, že boli zbavení povinnosti mlčanlivosti, totiž ústavný súd považuje za racionálne a logické. Najvyšším súdom vytvorená situácia si teda priamo vyžadovala, aby sa skôr vykonané dôkazy opakovali, prípadne doplnili

v konaní pred súdmi nižšej inštancie. Argument najvyššieho súdu, že by to na výsledku nič nezmenilo, považuje ústavný súd len za ničím nepodložené dohady. Okrem toho, že najvyšší súd nerešpektoval procesné pravidlo, podľa ktorého sa v dovolacom konaní dokazovanie nevykonáva, nie je napadnuté uznesenie najvyššieho súdu podľa názoru ústavného súdu v súlade ani s *princípom legality*, pretože právne závery v ňom obsiahnuté nemajú adekvátny právny podklad. Najvyšší súd pri rozhodovaní *a limine*, ktorým sa má len rozhodovať, či možno pokračovať ďalej v konaní, v zásade vstúpil do právoplatne uzavretého konania, hoci k tomu nemal žiadny zákonný podklad. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia navyše vyplýva, že najvyšší súd nezákonný procesný úkon (zbavenie mlčanlivosti) vykonal v priestore obiter dictum, t. j. v priestore skôr vedeckom (teoretickom) než justičnom.

K námietke pasívnej vecnej legitímácie sťažovateľa

Sťažovateľ konštantne od začiatku konania o žalobe žalobcu Ing. A. B. (ktorou sa tento domáhal nielen ochrany osobnosti proti sťažovateľovi, ale aj určenia, že je neoprávnené evidovaný v registračných protokoloch bývalej Štátnej bezpečnosti) pred všeobecnými súdmi namietal nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie.

Ústavný súd vo vzťahu k pasívnej vecnej legitímácii poukazuje predovšetkým na vývoj judikatúry všeobecných súdov, ktorá (porov. za všetky napr. R 38/1996 a R 114/1999) pripúšťala, aby sa osoby tvrdiace, že boli neoprávnené evidované vo zväzkoch ŠtB, domáhali občianskoprávnej ochrany titulom ochrany osobnosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Tieto žaloby boli prípustné najskôr voči Slovenskej informačnej službe (porov. cit. R 38/1996), pretože za rozhodujúcu sa považovala „skutočnosť, kto v súčasnej dobe spravuje archívny materiál bývalej Štátnej bezpečnosti. Týmto orgánom je Slovenská informačná služba, ktorá vznikla na základe zák. č. 46/1993 Z. z. a ktorá má aj v súčasnosti možnosť tieto materiály využívať.“. Už v tejto judikatúre teda všeobecné súdy uznali za zodpovedného za zásah spočívajúci v neoprávnenom evidovaní osoby vo zväzku ŠtB orgán, ktorý bol držiteľom a správcom týchto zväzkov, aj keď sám tento orgán o evidovaní určitej osoby nerozhodoval a ani rozhodovať nemohol (keďže vznikol tri roky po zrušení Štátnej bezpečnosti). Zákomom o pamäti národa bol zriadený sťažovateľ ako verejnoprávna ustanovizeň a samostatná právnická osoba (§ 7 ods. 1 a 2), ktorého úloha spočíva výslovne len v povinnosti spravovať zväzky ŠtB a ďalšie súvisiace dokumenty, sprístupňovať a zverejňovať ich, ako aj odborne spracúvať obdobie neslobody 1939 až 1989. Tieto úlohy sú mu podľa výslovného (vyššie už citovaného) znenia zákona zverené štátom (§ 8 ods. 1 úvodná veta). Ustanovením § 26 ods. 1 citovaného zákona sa potom štátnym orgánom, medzi inými aj ministerstvu vnútra a Slovenskej informačnej službe uložila povinnosť odovzdať sťažovateľovi všetky dokumenty presne vymedzené v tomto ustanovení tak, aby mohol plniť svoje úlohy. Práve v dôsledku toho potom judikatúra všeobecných súdov v nadväznosti na právne názory vyslovené v citovaných judikátoch R 38/1996 a R 114/1999 dospela k záveru, že od účinnosti zákona o pamäti národa je v sporoch o ochranu osobnosti z titulu neoprávneného evidovania určitej osoby vo zväzkoch ŠtB pasívne legitímovaným práve sťažovateľ (porov. R 39/2012). Bez ohľadu na uvedené je však potrebné vždy dôsledne rozlišovať, aký zásah je predmetom konania, teda akým konaním ktorej osoby došlo k zásahu, pred ktorým sa žalobca domáha ochrany. V prerokúvanej veci totiž krajský súd na viacerých miestach svojho rozsudku zmiešava otázku neoprávneného evidovania a neoprávneného zverejnenia.

Ústavný súd zastáva názor, že sťažovateľ nie je vo veci žaloby o ochranu osobnosti pasívne vecne legitímovaný z hľadiska zodpovednosti za (i) neoprávnenú evidenciu, ako ani z hľadiska zodpovednosti za (ii) zverejnenie tejto evidencie.

Samotná okolnosť, že určitý orgán (verejnoprávna inštitúcia) sa stal ex lege držiteľom fyzických nosičov, na ktorých sú zachytené výstupy (úradnej) činnosti orgánov verejnej moci, totiž sama osebe nezakladá aj prechod zodpovednosti za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti, ku ktorému došlo (malo dôjsť) touto (úradnou) činnosťou. Krajský súd v napadnutom rozsudku pritom neuviedol žiadne ustanovenie právneho predpisu, z ktorého by takýto prechod zodpovednosti za predmetný zásah mal vyplývať, okrem už spomínanej

skutočnosti, že sťažovateľ spravuje tieto archívne materiály. V tejto súvislosti ústavný súd len dodáva, že ani rozhodnutia, na ktoré sa krajský súd odvoláva (napríklad už cit. judikát R 39/2012 – 6 Cdo 83/2010), žiadnu takúto argumentáciu neobsahujú. Všetky totiž napospol opakujú len túto istú okolnosť, bez toho, aby obsahovali vysvetlenie, prečo by samotné archivovanie materiálov bývalej ŠtB sťažovateľom malo mať za následok aj prechod jeho zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Všeobecné súdy zrejme vychádzali z úvah vyslovených v už citovanom judikáte R 38/1996, prostredníctvom ktorého sa vyvodila pasívna legitímácia Slovenskej informačnej služby. Slovenská informačná služba však v danom čase bola (a je) štátnym orgánom, teda orgánom konajúcim za štát, ktorá mala oprávnenie s evidenciou bývalej ŠtB nakladať ako štátny orgán v medziach svojej právomoci. V tomto prípade teda nešlo o určenie pôvodcu zásahu a zodpovednej osoby, keďže nebolo sporné, že pôvodcom zásahu bol štát (konkrétne federatívny štát, keďže do federálnej pôsobnosti patrilo riadenie Štátnej bezpečnosti, porov. § 2 prvý bod zákona č. 128/1970 Zb. o vymedzení pôsobnosti Československej socialistickej republiky vo veciach vnútorného poriadku a bezpečnosti v znení neskorších predpisov); išlo teda len o určenie štátneho orgánu, ktorý je (ako štátny orgán) pasívne legitimovaný. Postavenie sťažovateľa je však odlišné; sťažovateľ nie je štátnym orgánom, ktorému by boli zverené akékoľvek právomoci v otázkach evidencie spolupracovníkov bývalej ŠtB. Navyše, vzťah medzi osobami evidovanými v registračných protokoloch ŠtB a štátnym orgánom zjavne nemožno označiť za súkromnoprávny, a teda aplikovať na neho ochranu osobnosti.

Ústavný súd považuje z ústavného hľadiska za neakceptovateľný postup krajského súdu v jeho napadnutom rozsudku založený na pokuse o „vyvažovanie“ medzi záujmom na ochrane osobnosti a záujmom verejnosti poznať obsah evidencie represívnych zložiek prednovembrového režimu („... hoci osoba spolupracovníkom bezpečnostných zložiek štátu v skutočnosti nebola a nebola ani zodpovedná za udalosti či činnosť označené v preambule zák. č. 553/2002 Z. z., práve taký záujem ostatných občanov, osôb či záujem spoločnosti, ktorý by potrebu či účel zverejnenia údajov rozumne zdôvodňoval“). Odvolací súd totiž nemal právomoc vyvažovať tieto hodnoty, tak ako sa o to pokúša v odôvodnení svojho rozsudku. Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy boli totiž sudcovia odvolacieho súdu viazaní zákonom, teda aj § 19 zákona o pamäti národa. Odvolací súd bol teda povinný vychádzať z toho, že ak zákonodarca v § 19 zákona o pamäti národa uložil sťažovateľovi povinnosť zverejniť všetky dokumenty týkajúce sa činnosti ŠtB, tak tým sám *vyvážil* záujem na ochrane osobnosti na jednej strane a s potrebou vysporiadať sa s minulosťou na druhej strane, pričom preferoval záujem na transparentnosti tohto procesu (porov. bod 9.5; porov. II. ÚS 480/2014 bod 33), t. j. zákonodarca vytvoril normatívnu situáciu, v ktorej už neostáva priestor na vyvažovanie pre aplikačné orgány. Ak bol krajský súd toho názoru, že § 19 zákona o pamäti národa je v „rozpore“ s § 13 Občianskeho zákonníka, nemôže tento (zdanlivý) konflikt riešiť „vyvažovaním“, ale len použitím všeobecných derogačných pravidiel. V prerokúvanej veci pritom tak zásada *lex posterior derogat priori*, ako aj *lex specialis derogat generali* vedú k jednoznačnému záveru, že § 19 zákona o pamäti národa predstavuje právny základ postupu sťažovateľa pri zverejnení uvedených archívnych materiálov. Ak bol odvolací súd toho názoru, že § 19 zákona o pamäti národa (príp. aj v spojení s jeho ďalšími ustanoveniami) nie je v súlade s ústavou, ústavnými zákonmi alebo medzinárodnými zmluvami (resp. je s nimi v napätí), mal možnosť (a aj povinnosť) postupovať podľa čl. 144 ods. 2 ústavy, t. j. podať ústavnému súdu návrh na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1 ústavy a nie riešiť tento problém v rámci rozhodovania o určovacej žalobe žalobcu (porov. aj II. ÚS 16/2011). Iba ústavný súd v konaní o súlade právnych predpisov je totiž oprávnený posúdiť otázku, či zákonodarca pri vydávaní označeného ustanovenia zákona správne vyvážil jednotlivé základné práva a slobody, ktoré sú v danej veci „v hre“. Odvolací súd však napadnutým rozsudkom v podstate „súdil“ zákonodarcu (normotvorcu), k čomu nie je oprávnený, pretože je podľa čl. 144 ods. 1 ústavy viazaný „zákonom“. Z tohto hľadiska napadnutý rozsudok odvolacieho súdu vo svojej podstate zasahuje do ústavného princípu del’by moci, keďže len zákonodarca má

	<p>právo vydávať, meniť a rušiť zákony (čl. 72 ústavy) a súdy sú naopak povinné ich rešpektovať, pokiaľ ústavný súd nerozhodne o ich nesúlade s ústavou (čl. 144 ods. 1 a 2 ústavy).</p> <p>Na základe uvedeného ústavný súd, vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ nie je (nebol) pôvodcom zásahu, a že mu zverejnenie prepisu evidencií bývalej Štátnej bezpečnosti ukladá zákon o pamäti národa, dospel k záveru, že krajský súd porušil sťažovateľovo základné právo na súdnu ochranu aj preto, že rozhodoval o veci, ktorú mal <i>prima facie</i> zamietnuť pre absenciu pasívnej vecnej legitimácie žalovaného, vyvolal extrémny rozpor medzi skutkovými zisteniami a právnym hodnotením, čo zakladá dôvod na vyslovenie porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Základné práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní sp. zn. 2 Cdo 984/2015 a jeho uznesením z 31. januára 2017, ako aj postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 5 Co 635/2014 a jeho rozsudkom z 30. júna 2015 porušené boli. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 984/2015 z 31. januára 2017 a rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 Co 635/2014 z 30. júna 2015 zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.</u> <u>Sťažovateľovi priznal náhradu trov konania.</u> <u>Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovel.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEĽP a iných súdov	<p>ÚS SR: II. ÚS 501/2010, II. ÚS 16/2011, II. ÚS 480/2014, II. ÚS 356/2016, II. ÚS 400/09, NS SR: 5 Cdo 64/2016, 5Obdo 69/2016</p>
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>dokazovanie-právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom svedok dokazovanie-zákonnosť vykonania dôkazov výsluch, výpoveď, vypočutie-výsluch svedka mlčanlivosť-zbavenie doba neslobody legitimácia-pasívna ochrana osobnosti</p>

Uznesenie:

spisová značka	II. ÚS 604/2017
populárny názov	Postavenie súdneho exekútora
sudca spravodajca	Lajos Mészáros
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	06.10.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	<p>Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1</p>
analytická právna veta	Súdny exekútor nemá aktívnu legitimáciu na podanie sťažnosti ústavnému súdu proti výroku napadnutého uznesenia, ktorým exekučný súd rozhodol na návrh oprávneného o zastavení exekúcie. Vo vzťahu k tomuto výroku napadnutého uznesenia súdny exekútor ako verejný činiteľ tvoriaci súčasť súdnej moci nie je nositeľom žiadnych základných práv, a to ani v záujme ochrany (iného) účastníka exekučného konania.
skutkový stav a základné	Okresný súd napadnutým uznesením zastavil exekučné konanie v exekučnej veci

fakty	oprávnenej proti povinnému vykonávané sťažovateľom ako súdnym exekútorom. Zároveň okresný súd zaviazal oprávnenú nahradiť sťažovateľovi ako súdnemu exekútorovi trovy exekúcie v sume 39,83 €.
z odôvodnenia	<p>Ústavný súd považoval za potrebné v prvom rade poukázať na skutočnosť, že už v minulosti opakovane (z najnovších rozhodnutí porov. II. ÚS 467/2017, II. ÚS 344/2017) pri sťažnostiach sťažovateľov – súdnych exekútorov, ktorými sa títo obracali na ústavný súd, judikoval, že súdny exekútor má pri výkone exekučnej činnosti postavenie verejného činiteľa. Tento status mu priznáva Exekučný poriadok, ktorý v § 2 ods. 1 ustanovuje, že exekútor je štátom určenou a splnomocnenou osobou na vykonávanie núteného výkonu exekučných titulov. Podľa § 5 Exekučného poriadku má exekútor pri výkone exekučnej činnosti, vykonávanie ktorej je výkonom verejnej moci, postavenie verejného činiteľa. Z uvedeného vyplýva, že právnou úpravou v Exekučnom poriadku preniesol štát časť výkonu svojej moci – špecificky moci súdnej, ktorej súčasťou je aj konanie vykonávacie – na súdnych exekútorov. Nimi sú síce fyzické osoby, avšak táto skutočnosť má význam len právno-technicky či organizačno-inštitucionálny. Z hľadiska funkcionálneho vykonávajú tieto osoby štátnu moc, resp. moc súdnu. Preto ak súdny exekútor vykonáva funkcie, ktoré by inak bol povinný vykonávať štát, resp. súd, je pri výkone zverenej štátnej moci povinný rešpektovať a dbať na základné práva tých osôb, vo vzťahu ku ktorým prenesenú štátnu moc vykonáva; rovnako tak pre tieto osoby musí platiť rovnaký štandard ochrany ich základných práv ako v konaní pred súdmi.</p> <p>Súdny exekútor je účastníkom konania len vtedy, ak exekučný súd rozhoduje o trovách exekúcie.</p> <p>Z uvedeného vyplýva, že súdny exekútor nemá aktívnu legitimáciu na podanie sťažnosti ústavnému súdu proti výroku napadnutého uznesenia, ktorým exekučný súd rozhodol na návrh oprávneného o zastavení exekúcie. Vo vzťahu k tomuto výroku napadnutého uznesenia súdny exekútor ako verejný činiteľ tvoriaci súčasť súdnej moci nie je nositeľom žiadnych základných práv, a to ani v záujme ochrany (iného) účastníka exekučného konania (oprávneného).</p> <p>Vo vzťahu k výroku napadnutého uznesenia, ktorým okresný súd priznal sťažovateľovi ako súdnemu exekútorovi náhradu trov exekúcie, nepochybne mal postavenie účastníka konania a preto bol oprávnený k podaniu sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavného súdu. Vo vzťahu k tejto časti sťažnosti ústavný súd poukazuje na hodnotu nároku, o ktorý sa sťažovateľ uchádzal v konaní pred okresným súdom (sťažovateľ si uplatnil nárok na trovy exekúcie v sume 1 460,26 €, pričom okresný súd mu priznal trovy v sume 39,83 €), z ktorej možno vyvodiť, že ide o vec, ktorú možno označiť ako tzv. bagateľnú. Pri tzv. bagateľných veciach už samotný predmet, resp. výška sporu zakladá z hľadiska doterajšej judikatúry ústavného súdu (porov. najmä IV. ÚS 358/08, ako aj IV. ÚS 340/2014, III. ÚS 529/2014, II. ÚS 468/2015, II. ÚS 357/2015) dôvod na odmietnutie sťažnosti pri jej predbežnom prerokovaní z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.</p> <p>Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v tzv. bagateľných veciach prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne (porov. IV. ÚS 358/08), resp. v prípadoch, ak pôjde o intenzitu zásahu kolidujúcu s podstatou a zmyslom základných práv a slobôd (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 1996/13, bod 27).</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že:</p> <p><u>Sťažnosť sťažovateľa odmietol.</u></p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESELP a iných súdov	<p>ÚS SR: II. ÚS 467/2017, II. ÚS 344/2017, IV. ÚS 358/08, ako aj IV. ÚS 340/2014, III. ÚS 529/2014, II. ÚS 468/2015</p> <p>ÚS ČR: III. ÚS 1996/13, bod 27</p>
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	<p>verejná funkcia konanie pred ústavným súdom-oprávnenie na podanie návrhu exekúcia exekúcia-exekútor trovy konania-trovy exekúcie</p>

spisová značka	II. ÚS 627/2017
populárny názov	Zachovanie podstatnej časti podniku v reštrukturalizácii
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	12.10.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 1 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 12 ods. 1
analytická právna veta	Reštrukturalizačný posudok a neskôr ani plán nemožno založiť iba na samotnom novom druhu podnikania, keďže ak nový druh podnikania nebol dosiaľ vykonávaný, nemožno o jeho prípadnej budúcej úspešnosti a príjmoch z neho robiť v reštrukturalizačnom posudku seriózne predikcie.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľ ako veriteľ dlžníka podal okresnému súdu návrh podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 7/2005 Z. z.“) na povolenie reštrukturalizácie dlžníka. Okresný súd uznesením z 1. decembra 2016 rozhodol tak, že začal reštrukturalizačné konanie proti dlžníkovi. Následne okresný súd rozhodol napadnutým uznesením z 5. januára 2017 tak, že reštrukturalizačné konanie proti dlžníkovi zastavil. Proti uzneseniu okresného súdu z 5. januára 2017 podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 15. júna 2017 tak, že potvrdil uznesenie okresného súdu o zastavení reštrukturalizačného konania.
z odôvodnenia	Sťažovateľ namieta právny záver krajského súdu v napadnutom uznesení v spojení s právnym záverom okresného súdu o tom, že neboli splnené predpoklady na povolenie reštrukturalizácie dlžníka. Sťažovateľ považuje výklad § 109 ods. 3 písm. a) a e) zákona č. 7/2005 Z. z. za arbitrárny, ktorý má za následok aj porušenie princípu právnej istoty. Sťažovateľ poukazuje na to, že predmet podnikania „prenájom nehnuteľností spojený s poskytovaním iných než základných služieb spojených s prenájomom“ vykonáva dlhodobejšie s tým, že získal aj živnostenské oprávnenie na výkon tohto predmetu podnikania. Z § 109 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z. vyplývajú predpoklady – ktoré ak sú kumulatívne splnené – môže správca odporučiť reštrukturalizáciu dlžníka. Test podnikania podľa § 109 ods. 3 písm. a) zákona č. 7/2005 Z. z. predpokladá, aby správca overil, že „dlžník reálne vykonáva podnikateľskú činnosť, t. j. má reálny biznis. Nepostačuje, ak dlžník síce má príslušné živnostenské oprávnenia, tieto živnostenské činnosti však nevykonáva...“ (komentár Wolters Kluwer k § 109 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z., dostupný na ASPI, stav k 10. 10. 2017). Test zachovania podstatnej časti podniku podľa § 109 ods. 3 písm. e) zákona č. 7/2005 Z. z. predpokladá zistenie správcu, «či možno odôvodnene predpokladať zachovanie aspoň podstatnej časti prevádzky podniku, t. j. či možno zachovať „core business“ dlžníka. Aby uvedené správca mohol konštatovať, musí existovať predpoklad v rámci niektorého z reštrukturalizačných scenárov, že podstatná časť prevádzky podniku v prípade splnenia určitých opatrení môže byť schopná generovať pozitívny prevádzkový výsledok, t. j. prevádzka nemusí byť ukončená. Reštrukturalizácia založená na tom, že sa ukončí hlavná časť prevádzky podniku, pričom sa bude pokračovať iba vo vedľajších činnostiach, správca nesmie odporučiť... Nemožno vylúčiť, že dlžníkovi bude z nového druhu podnikania plynúť príjem, ktorý môže byť významným prínosom pre ďalšie pokračovanie prevádzky podniku dlžníka. Môže to mať však význam iba vtedy, ak doterajšia podnikateľská činnosť dlžníka je reálne vykonávaná. Reštrukturalizačný posudok a neskôr ani plán nemožno založiť iba na samotnom novom druhu podnikania, keďže ak nový druh podnikania nebol dosiaľ vykonávaný, nemožno o jeho prípadnej budúcej úspešnosti a príjmoch z neho robiť v reštrukturalizačnom posudku seriózne predikcie.» (komentár Wolters Kluwer k § 109 ods. 3 zákona č. 7/2005 Z. z., dostupný na ASPI, stav k 10. 10. 2017). Z napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s napadnutým uznesením

	<p>okresného súdu vyplýva, že dlžník vykonával ako hlavný predmet svojho podnikania výrobu nábytku a čalúnených výrobkov a zamestnával 25 zamestnancov. Z reštrukturalizačného posudku vyplýva, že úpadok dlžníka vo forme insolvenencie nastal v roku 2012. Návrh na povolenie reštrukturalizácie bol podaný sťažovateľom ako spriazneným veriteľom v novembri 2016 – v čase, keď dlžník nevykonával hlavný predmet podnikania. Vykonával prenájom šiestich nebytových priestorov s tým, že predmet podnikania „prenájom nehnuteľností spojený s poskytovaním iných než základných služieb spojených s prenájmom“ bol zapísaný do obchodného registra od 1. augusta 2016. Príjem z tohto nájmu predstavuje mesačne 1 610 €, po odpočítaní mesačných nákladov a dane z nehnuteľnosti tento príjem pred zdanením predstavuje 1 509,10 €. Krajský súd poukázal na to, že z reštrukturalizačného posudku nevyplýva, aké iné než základné služby spojené s prenájmom dlžník poskytuje. Okresný súd poukázal na to, že dlžník mal v čase rozhodovania o návrhu na povolenie reštrukturalizácie dvoch zamestnancov – jeden bol zároveň konateľom dlžníka a druhý zamestnanec vykonával prácu pre inú spoločnosť. Na podklade týchto skutočností konajúce súdy dospeli k záveru, že nie je splnený predpoklad na odporúčenie reštrukturalizácie podľa § 109 ods. 3 písm. e) zákona č. 7/2005 Z. z. (účinného v rozhodnom čase), t. j. že nemožno odôvodnene predpokladať zachovanie aspoň podstatnej časti prevádzky podniku dlžníka.</p> <p>Ústavný súd konštatuje, že predmetný právny záver – o nesplnení predpokladu na odporúčenie reštrukturalizácie podľa § 109 ods. 3 písm. e) zákona č. 7/2005 Z. z. – na uvedenom skutkovom základe – nemožno považovať za arbitrárny (svojvoľný) s tým, že tento právny záver je dostatočným podkladom pre zastavenie reštrukturalizačného konania. Tento právny záver a na to nadväzujúce právne závery konajúce súdy primerane odôvodnili, preto nie sú ani zjavne neodôvodnené. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu v spojení s napadnutým uznesením okresného súdu predstavuje dostatočný podklad pre výrok jeho uznesenia, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu o zastavení reštrukturalizačného konania.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Sťažnosť sťažovateľa odmietol.</u></p>
použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	ÚS SR: III. ÚS 209/04, III. ÚS 60/04
súvisiace právne predpisy	
klúčové slová	konkurz a reštrukturalizácia / vyrovnanie-reštrukturalizácia rozhodnutie-odôvodnenie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastníť majetok právna istota-predvídateľnosť práva arbitrárnosť konanie pred ústavným súdom-viazanosť petitom

Nález - prietahy:

spisová značka	II. ÚS 481/2017
populárny názov	Extrémne prietahy
sudca spravodajca	Ľudmila Gajdošíková
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	18.10.2017
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 48 ods. 2 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	Ak v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav neznáša oprávnená osoba, ale nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci. No ak

	<p>napadnuté konanie nebolo ani po 25 rokoch a ôsmich mesiacoch od jeho začiatku právoplatne skončené , takýto stav ústavný súd považuje za ústavne neakceptovateľný.</p>
skutkový stav a základné fakty	<p>Sťažovateľky sú ako navrhovateľky účastníčkami konania pred Okresným súdom Košice II v právnej veci navrhovateľov proti odporcom o vydanie nehnuteľnosti.</p> <p>Návrh vo veci bol podaný 12. februára 1992 a konanie bolo pôvodne vedené pod sp. zn. 20 C 164/1992. Sťažovateľky sú dcérami pôvodného navrhovateľa v 2. rade, ktorý zomrel 5. septembra 1998 – sťažovateľky ako dedičky vstúpili do konania.</p> <p>Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom č. k. 20 C 1134/1995-571 zo 16. júna 2008 tak, že návrh zamietol. Proti rozsudku okresného súdu podali navrhovatelia odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 5 Co 258/2008-611 z 9. februára 2009 tak, že rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Konanie ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo právoplatne skončené.</p>
z odôvodnenia	<p>Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.</p> <p>1. Pokiaľ ide o prvé kritérium, ktoré ústavný súd zohľadňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd uvádza, že v napadnutom konaní sa koná o uplatnenom nároku žalobcov v 1. až 5. rade na vydanie veci – jednoposchodového domu s príslušenstvom na Moyzesovej ulici 58 v Košiciach – t. j. zastavaná plocha vo výmere 580 m² s domom, zastavaná plocha vo výmere 184 m² a zastavaná plocha vo výmere 483 m² podľa § 6 ods. 1 písm. g) zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 87/1991 Zb.“). Sťažovateľky sú právnymi nástupkyňami (dedičkami) po pôvodnom žalobcovi v 2. rade, ktorý si uplatnil nárok na vydanie veci v rozsahu 1/5-iny k celku – takto si každá zo sťažovateľiek uplatňuje vydanie veci v rozsahu 1/10-iny k celku. Podľa žalobcov špecifikované nehnuteľnosti boli kúpnou zmluvou z 3. decembra 1982 prevedené na štát, pričom k prevodu malo dôjsť v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok, o čom svedčí to, že kúpnu cenu určil štát, ktorý znaleckým odhadom určenú cenu 238 838,68 Kčs znížil na sumu 148 151 Kčs. Žalovaní sa okrem iných bránili tým, že vec nemožno vydať podľa § 8 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb. z dôvodu, že zásadnou prestavbou stratila svoj pôvodný stavebno-technický charakter.</p> <p>Z právneho hľadiska predmetnú vec možno považovať za takú agendu rozhodovania všeobecných súdov, ktorá v období nasledujúcom po nadobudnutí účinnosti zákona č. 87/1991 Zb. bola relatívne bežnou. Konania s týmto predmetom sa vyznačovali rôznou mierou právnej aj faktickej zložitosti. V prejednávacom prípade možno identifikovať právne aj faktické prvky zložitosti – napr. otázky, týkajúce sa určenia povinnej osoby (s čím korešponduje opakovaná zmena žaloby týkajúca sa okruhu žalovaných), potreba znaleckého dokazovania – na určenie špecifikovanej ceny stavby v rozhodnom období a aj na účely posúdenia stavebných úprav, ktoré prebehli na predmetnej nehnuteľnosti a pod., t. j. vec možno považovať za právne aj skutkovo zložitú, čo mohlo prispieť k celkovej dĺžke konania; nijako to však nemôže ospravedlniť, že napadnuté konanie v čase rozhodovania ústavného súdu trvá 25 rokov a osem mesiacov.</p> <p>2. V rámci druhého kritéria ústavný súd hodnotil správanie sťažovateľiek ako účastníčok napadnutého konania. Ústavný súd dospel k záveru, že správanie sťažovateľiek, resp. ďalších žalobcov, neprispelo výraznou mierou k celkovej dĺžke napadnutého konania.</p> <p>Možno akceptovať námietku predsedu okresného súdu, že okresný súd v období od 31. mája 1999 do októbra 2000 a od 28. novembra 2000 do septembra 2001 – t. j. celkovo v období približne dvoch rokov – žiadal žalobcov o písomné</p>

	<p>podania a návrhy na doplnenie dokazovania, rovnako poskytol žalobcom a aj sťažovateľkám na ich vlastnú žiadosť opakovane priestor na mimosúdne vyriešenie sporu – pričom žalobcovia neoznámili okresnému súdu výsledok týchto rokovaní v tých lehotách, ktoré uviedli vo svojich podaniach, čo je znakom pasívneho prístupu účastníka konania (strany sporu). Vo vymedzenom období sa sťažovateľky nezúčastnili pojednávania a taktiež právny zástupca žalobcov nereagoval na výzvy súdu na predloženie požadovaných dokladov. Zo súdneho spisu tiež vyplýva, že žalobcovia opakovane menili žalobu – predovšetkým okruh žalovaných, podávali návrhy na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré mohli mať vplyv na trvanie napadnutého konania. Špecifikovaná procesná aktivita žalobcov a aj sťažovateľiek mohla mať vplyv na dĺžku napadnutého konania, napriek tomu však nemôže nijako odôvodniť doterajšie trvanie napadnutého konania – v rozsahu takmer 26 rokov. Uvedené skutočnosti ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o výške primeraného finančného zadosťučinenia.</p> <p>3. V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu ústavný súd vychádzal z vyžiadaného spisu a z prehľadu úkonov obsiahnutého vo vyjadrení predsedu okresného súdu zo 7. septembra 2017, ktorý zodpovedal obsahu spisu. V tomto smere poukazuje ústavný súd na to – bez potreby analyzovať prípadné obdobia nečinnosti – že napadnuté konanie sa vyznačuje výrazným neefektívnym postupom okresného súdu, o čom svedčí predovšetkým skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo ani po 25 rokoch a ôsmich mesiacoch od jeho začiatku právoplatne skončené, čo ústavný súd považuje samo osebe za ústavne neakceptovateľné.</p> <p>Vzhľadom na vyššie uvedené ústavný súd rozhodol tak, že: <u>Základné právo sťažovateľiek na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 1134/1995 porušené boli.</u> <u>Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 1134/1995 prikázal, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov.</u> <u>Sťažovateľkám priznal finančné zadosťučinenie každej v sume 10 000 eur a náhradu trov konania.</u></p>
<p>použitie odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	<p>ÚS SR: IV. ÚS 127/08, IV. ÚS 383/08, IV. ÚS 82/2010, IV. ÚS 535/2013</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	
<p>klúčové slová</p>	<p>reštitúcia-vydanie veci pri reštitúcii prietahy v konaní-extrémne prietahy v konaní-neepektívny postup znalec, znalecký posudok-znalecké dokazovanie práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na prerokovanie veci - bez zbytočných prietahov</p>

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.